

Dobrze o poliamorii,
pornografii,
prostytkach

Syria:
wojna jest
czarno-biała

Zmienić
psychiatricę,
uzdrowić lewicę

Pełna kultura:
Abramovič, R.U.T.A.,
Żmijewski

PRZE KROJ

NR 28/29 (3497/8) / 9/16 LIPCA 2012 / CENA 3,99 Zł
WWW.PRZEKROJ.PL w tym 8% VAT

Seks planeta ludzi

INDEXS
371424

ISSN 0033-2488
9 770033 248205

28 >

Molecular Spectroscopy for BioMedical Studies

ZAPROSZENIE

Zapraszam serdecznie młodych i entuzjastycznych badaczy
do udziału w projekcie pt.

„Molecular Spectroscopy for BioMedical Studies”,

finansowanym przez Fundację na rzecz Nauki Polskiej
w ramach programu TEAM.

Projekt realizowany jest w Zakładzie Biofizyki, Instytutu Fizyki, Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie i związany jest z zaawansowanymi badaniami eksperymentalnymi w zakresie biofizyki molekularnej i medycznej.

Prowadzimy rekrutację pracowników naukowych w następujących kategoriach:

- ✓ **osoby posiadające stopień doktora,**
- ✓ **doktoranci,**
- ✓ **studenci studiów magisterskich.**

Szczegółowe informacje dostępne są na stronie internetowej projektu:
msbms.umcs.pl

Prof. Wiesław I. Gruszecki
info@msbms.umcs.pl

Projekt realizowany w programie Team Fundacji na rzecz Nauki Polskiej,
współfinansowany przez Unię Europejską
w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.

PRZEKROJ

Założył w roku 1945 w Krakowie redaktor Marian Eile

NIE PISZEMY O TYM...

... że Ministerstwo Obrony Narodowej wydało na misję w Afganistanie 4,3 mld zł. Kozyrci są oczywiste, nieprawdą?

... że Grzegorz Lato albo inny Ryszard Czarnecki chcą być z zawodu prezesami PZPN.

... że po tekście Ilony Witkowskiej i Marty Karaś „Taka, kurwa, konwencja” rozpętało się piekło i niebo. Ewidentnie niektórzy i niektóre zrozumieli tekst. Ale trudno oczekiwać tego od wszystkich. Nie oczekiwaliśmy i nie zawiedliśmy się.

... że kiedy padnie kilka brzydkich wyrazów, to wszystko huczy. A kiedy poseł PiS Stanisław Pięta wzywa publicznie do „Narodowej Deratyzacji Polski”, czyli „ogólnopolskiej akcji oczyszczania kraju z lewackiej hołoty”, panuje milczenie. Cisza. Nikt nic. To tylko powiedzmy, że nawet jeśli to konwencja, to konwencja jest już znana. To konwencja antysemickiego, antylewicowego języka niemieckiego faszyzmu z lat 30. i 40. xx w.

... że premier obiecał ratyfikację Konwencji Rady Europy ws. zapobiegania i zwalczania przemocy wobec kobiet i przemocy domowej. Bo jak premier obiecuje to obiecuje. A czy podpisze, zobaczymy, jak podpisze.

... że minister Sikorski przytula europośta Michała Kamińskiego, oferując mu miejsce w radzie rządowej fundacji Pomoc Polakom na Wschodzie. Platforma od morza do morza.

... że prezydent Komorowski cierpi, gdyż nie może polować, bo tak wymyślili doradcy od PR. Że polując, obcuje z wielopokoleniową tradycją myśliwską swojej rodziny. Że w pałacu trzyma trofea myśliwskie i strzelby. I że nie może się doczekać, kiedy ta katorga niepolowania się skończy. To zresztą jedyny powód, żeby wybrać go na drugą kadencję.

... że jest już agrest, a czereśnie w Piaskach na Mierzei Wiślanej po 18 zł.

LAST MINUTE KRZYSZTOF PŁYTA

O turystyce ekstremalnej: największą dawkę adrenaliny daje upadek twojego biura podróży.

MAREK RACZKOWSKI

ROMAN KURKIEWICZ

Warszawa bezKrytyczna

Warszawa, przyobleczona w uśmiech zadowolonej z siebie samej prezydent Hanny Gronkiewicz-Waltz, pozbywa się Nowego Wspaniałego Świata, czyli najciekawszego być może i jednego z najważniejszych miejsc kulturalnych, intelektualnych miasta. Krytyka Polityczna stworzyła przestrzeń, która przez trzy lata wybrzmiała setkami spotkań, rozmów, debat, zabaw i twórczego fermentu. Pod pretekstem konieczności zwrotu budynku właścicielom nieodległej działki (budynek wszak za stalinizmu zbudowano, żaden prywatny nie dołożył złotówki, a teraz dostanie miliony) - won! W haniebny sposób wyrugowała pani prezydent Krytykę z wygranego przetargu na kolejny lokal przy placu Grzybowskim. Ale za to okazało się, że nie umiała zadbać o przejrzystość praw własności terenu pod budowę Stadionu Narodo-

wego - czy analogicznie - odda stadion za dwa miliardy spadkobiercom terenu. Ale jest super, jak malują Krasnalsi. Sejm przyjął prezydenckie poprawki do ustawy ograniczającej prawo do zgromadzeń. Nie będzie rzecznika ds równouprawnienia. Nie będzie związków partnerskich. Właściwie wszystkie te rozwiązania są bardzo spójne. Władza się okopuje, zabezpiecza, alienuje i lewituje. Ponieważ lewitacja jest trudną sztuką i wymagającą sporo samozaparcia i pracy - władza gruchnie z łomotem o glebę. Czego jej szczerze życzymy. A Krytyce Politycznej za trzy lata Nowego Wspaniałego Świata - dzięki i życzymy miejsca niezależnego od widzimisię tej czy innej władzy tymczasowej. Niby nie chcemy wiele: przejrzystości, uczciwości, wizji miasta otwartego, nowoczesnego i empatycznego. Chcemy za dużo? Nie sądzę.

MAREK RACZKOWSKI

PRZEDE WSZYSTKIM

- 8 **Poliamoria to słowo roku 2012.** Czy utrzymywanie związków z wieloma osobami jednocześnie to lepszy model niż monogamia? Debatują m.in. **Julia Kubisa, Agata Loewe, Hanna Samson i Agnieszka Weseli**
- 12 **Niosę sztandar dopieszczania lechtaczek** – tłumaczy Marcie Karaś Joanna Keszka
- 14 **Rozwód Erosa z Tanatosem.** Czy możliwa jest pornografia nieponiżająca kobiet – zastanawia się **Julia Fiedorczyk**
- 17 **O „piłkoszale” feministycznie** piszą **Elżbieta Korolczuk i Julia Kubisa**
- 18 **Prostytutki z krainy Oz.** Powiedz waszym, by nie szukali szczęścia na trasie. Tam na dzień dziewczyn osiem jest zarazonych – mówi **Julia**. Reportaż **Katarzyny Kwiatkowskiej Ostolski** o publicystycznych skutkach Euro
- 21 **Co nowego w małżeństwie** – opowiada **Karolina Dudek**
- 24 **Polska lewica żyje w klasycznym trójkącie.** Ale to trójkąt mocno skłócony – twierdzi **Zuzanna Dąbrowska**
- 26 **Jak Maziarowski został trollem** – pisze **Kapela ACTA odrzucone!**
- 27 **Wojna: tylko dobro i zło.** Fotoreportaż z Syrii **Marcina Mamonia i Tomasza Głowackiego**
- 34 **Raport Amnesty International o Syrii**
- 35 **Polonia to nie my, a cholerna szkoda.** Kibic żegna się z klubem
- 36 **Palestyński pejzaż.** Spacerowanie po wzgórzach Palestyny jest aktem politycznym mówi **Raja Shehadeh Klementyna Suchanow**
- 39 **Mafia mieszkań z odzysku.** Groźby i podpalaenia to metody pozbywania się lokatorów. Z Poznania donoszą **Katarzyna Czarnota i Jarosław Urbański**
- 40 **Globalna Palestyna.** Z **Jeffem Halperem**, przewodniczącym Izraelskiego Komitetu przeciw Wyburzeniu Domów, rozmawia **Przemysław Wielgosz**

CYWILIZACJA OD ŚRODKA

- 42 **Ucieczka z American Dream.** Katastrofiści szykują się na najgorsze, Amerykanom zalecają emigrację albo inwestycję w zestaw survivalowy – przekonuje **Natalia Gańko-Laska**
- 45 **Ziomecki o ruchomacie w Woronicza**
- 46 **Działki żywią i chronią.** Z **Magdaleną Zych** rozmawia **Bartłomiej Kozek**
- 48 **Rasa, geny i nieobiektywna nauka.** Członkowie węgierskiej partii Jobbik postanowi-

ZAWSZE W PRZEKROJU

3, 5, 55, 81, 82 Raczkowski; 55 Też pytanie; 81, 82 Rozmaitości z krzyżówką

li sprawdzić, czy nie mają genów żydowskich i romskich. Z dr **Magdaleną Radkowską-Wal-kowicz** rozmawia **Patrycja Dołowy**

50 **Psychiatria: leczyć, nie więzić.** O absurdzie istnienia szpitali dla osób cierpiących na zaburzenia psychiczne z dr **Katarzyną Prot** rozmawia **Maja Ruzspel**

52 **Pocztówka z drugiej strony.** O wizycie w psychiatryku pisze **Andrzej Woźniak**

53 **Sipowicz poucza Koguta.** Biblijnie

54 **Rząd szykuje zmiany w prawie budowlanym.** Oczywiście bez konsultacji

KONIEC Z KULTURĄ

- 56 **Pany spasajcie, Chamy idut.** Opowiadamy o ludziach, którymi wielka polityka nigdy się nie interesowała – mówi **Jackowi Tomczukowi Maciej Szajkowski**, założyciel R.U.T.A.
- 60 **Ukąszeni przez film.** Grupa lewicujących studentów z lat 30. zafascynowanych kinem dostała w nowej rzeczywistości politycznej Polski Ludowej wyjątkową szansę na zbudowanie państwowej kinematografii. O nich opowiada **Łukasz Biskupski**
- 64 **Skandalista Michał Ch.** Minęło 40 lat od śmierci **Michała Choromańskiego** – pisze **Wojciech Śmieja**
- 68 **Krotochwila, nie pornografia.** O „Zagubionych dziewczętach” **Alana Moore’a** z tłumaczem **Markiem Cieślikiem** rozmawia **Michał Chudoliński**
- 69 **Piątek o globalikach i komorach**
- 70 **Sztuka działa.** Jak sztuka staje się faktem politycznym – opowiada **Artur Zmijewski** w rozmowie z **Igorem Stokfiszewskim**
- 72 **Kronikarz pragnienia.** Kontrowersyjne filmy **Dušana Makavejeva** są zapisem wstępu i upadku europejskiej kontestacji widzianej z jugosłowiańskiej perspektywy – twierdzi **Jakub Majmurek**
- 74 **Uwierz w Marinę.** Na polskie ekrany trafia kapitalny dokument **Matthew Akersa** o wystawie **Mariny Abramović** – ogłasza **Stach Szablowski**

RECENZJE

76–80 **Mistrzostwo!** – pisze **Drewniak** o spektaklu „Dwanaście stacji” **Grabowskiego**. **Wojciechowski** na piątkę ocenia „Hotel de Dream” **White’a**. **Żurawiecki** mówi, że warto zobaczyć „Dobre chęci” **Sitaru**. **Sołtyś** chwali nową płytę **Fiony Apple**. **Wróblewska** poleca zajrzeć do książki „Bieszczady w PRL-u” **Potaczyły**

ADRES REDAKCJI: ul. Prosta 51, 00-838 Warszawa, 22 463 03 00, www.przekroj.pl, e-mail: doredakcji@przekroj.pl lub imie.nazwisko@przekroj.pl
REDAGUJE ZESPÓŁ: Roman Kurkiewicz (redaktor naczelny), Aleksandra Bilewicz, Katarzyna Czarnańska, Patrycja Dołowy, Julia Kubisa, Magda Papuzińska, Jacek Tomczuk, Klementyna Suchanow, Maria Świętlik
ROZMAITOŚCI, KRZYŻÓWKI: roznywka@przekroj.pl, Marcin Pleszczyk, Kaliber 45
PROJEKT GRAFICZNY: Kasper Skirgajło-Krajewski
PRACOWNIA GRAFICZNA: Andrzej Figatowski
FOTODYKTA: foto@przekroj.pl, Katarzyna Serek, Franciszek Mazur
KOREKTA: Ling Brett
OBROBKA ZDJĘĆ, PRZYGOTOWANIE DO DRUKU: Bogumiła Kreczmańska, Bartosz Wójcik, Tomasz Kieras, Krzysztof Rzeszotek
STRONA INTERNETOWA I IPAD: serwisyipad@rp.pl, Cezary Niewiarowski, Renata Wróbel

WYDAWCA: PRESSPUBLICA SP. Z O.O. ul. Prosta 51, 00-838 Warszawa
PROMOCJA I MARKETING: promocja@przekroj.pl, Michał Krześniak
BIURO REKLAMY: Presspublica sp. z o.o. ul. Prosta 51, 00-838 Warszawa; faks: 22 628 05 88, 22 463 00 00; automatyczna centrala telefoniczna: 22 4630 + numer wewnętrzny; łączenie przez telefonistkę 22 463 03 00
DYREKTOR DZIAŁU AGENCYJNEGO: Filip Weichert
 – 22 463 01 88 reklama@presspublica.pl druk: RR Donnelley.

PRENUMERATA TYGODNIKA „PRZEKROJ”

PRENUMERATA REDAKCYJNA Cena prenumeraty 2012 r.: roczna: **166,40 zł**, półroczna: **83,20 zł**, kwartalna: **41,60 zł**
 Zamówienie na prenumeratę należy składać: e-mailem: prenumerata@przekroj.pl lub faksem: 22 621 22 61.
 Dodatkowe informacje pod nr. tel. 800 120 195
PRENUMERATA KOLPORTERSKA oddziały Ruch SA, www.prenumerata.ruch.com.pl, urzędy pocztowe
PRENUMERATA e-WYDANIA www.egazety.pl
PRENUMERATA ZAGRANICZNA Ruch SA www.ruch.pol.pl; 22 693 67 75, 22 693 67 82, 22 693 67 18

DOSTĘP NA STRONĘ WWW I WERSJĘ NA IPADA

Cena abonamentu na iPad'a w Internecie: tygodniowy – **3,69 zł**, kwartalny – **30,75 zł**; roczny (z rabatem 30 proc.) – **99 zł**.
 Do wykupienia na www.przekroj.pl oraz w App Store.
 Informacje: wsparcie@przekroj.pl

Artykułów niezamówionych nie zwracamy. Redakcja zastrzega sobie prawo do zmian i skrótów w nadesłanych artykułach i listach.

Okładka: **Beata Sosnowska**

SUKCES

NOWY NUMER
JUŻ W SPRZEDAŻY,
A W NIM:

CZYM JEST
GRYWALIZACJA?

POBIERZ APLIKACJĘ
NA SWÓJ TABLET

Available on the
App Store

Google play

UPRZEJMIE INFORMUJEMY

ŻĄDAMY USTAWY O ZWIĄZKACH PARTNERSKICH!

Franciszek Mazur

Po ubiegłotygodniowych przepychankach sejmowych, które spowodowały uznanie projektów ustaw o związkach partnerskich za niezgodne z konstytucją, od 9 do 13 lipca pod gmachem na Wiejskiej będą się odbywały manifestacje domagających się podpisania ustawy. Więcej na: miloscniwyklucza.pl.

AWF

DZIAŁKI W NIEBEZPIECZEŃSTWIE

Trybunał Konstytucyjny zdecyduje o losie setek tysięcy działkowców.

11 lipca Trybunał Konstytucyjny rozstrzygnie o zgodności z konstytucją ustawy o rodzinnych ogrodach działkowych, zaskarżonej przez Lecha Gardockiego, byłego prezesa Sądu Najwyższego. W Polsce funkcjonuje prawie milion działek. W razie wyroku niekorzystnego dla ustawy wielu działkowców, często osoby starsze, może stracić owoce wieloletniej pracy i miejsce wytchnienia od miejskiego zgiełku.

Uchylenie ustawy o ROD spowoduje, że działki będą mogły być zlikwidowane bez odszkodowania. Oprócz tego działkowcy stracą prawo do własności obiektów usytuowanych na działce i nasadzeń, prawo do zwolnień podatkowych z tytułu użytkowania działki, do zachowania działki w razie zasadnego żądania zwrotu terenu ogrodu przez byłych właścicieli i prawo do przejęcia ogródka po zmarłym działkowcu przez jego osoby bliskie.

Składający pozew twierdzi, że występuje przeciwko monopolistycznym praktykom Polskiego Związku Działkowców (członkostwo w związku jest dla działkowców obowiązkowe). Jednak kluczem do całej sprawy wydaje się być fakt, że działki często zlokalizowane są na bardzo atrakcyjnych terenach w centrach miast. Można przypuszczać, że gminy są zainteresowane przejęciem gruntów i sprzedażą ich pod inwestycje. Oddanie terenów zielonych deweloperom byłoby jednak ogromną stratą nie tylko dla samych działkowców, ale także dla miasta. Mamy nadzieję, że Trybunał nie podejmie antyspołecznej decyzji, godzącej w setki tysięcy ludzi w całej Polsce.

AB

BAR MLECZNY DLA ZAMOŻNYCH?

Znane są wstępne wyniki przetargu na lokal po Barze Prasowym w Warszawie przy ul. Marszałkowskiej 10/16, który stał się znany po akcji aktywistów i aktywistek protestujących przeciw jego likwidacji. Stro-na społeczna wywalczyła, aby lokal nadal był przeznaczony na bar mleczny – ogłoszono konkurs profilowany. 3 lipca Zarząd Gospodarowania Nie ruchomościami Dzielnicy Śródmieście ogłosił wstępne wyniki konkursu: zwyciężył Krzysztof Kostro, właściciel warszawskiej restauracji Prowansja przy ul. Koszykowej. Zaofertował on stawkę 66 zł za mkw., podczas gdy pozostali oferenci zaproponowali ok. 20 zł.

Krzysztof Kostro znany jest z opisywanej przez „Gazetę Wyborczą” sprawy kamienicy przy Marszałkowskiej 1, gdzie kierowana przez niego Fundacja Rozwoju Turystyki i Sportu Laetitia dostała na preferencyjnych warunkach poza konkursem lokal od miasta, w którym wbrew woli mieszkańców chciała w 2010 r. założyć hostel.

AB

TWITTER W RĘKACH FBI

FBI stara się, by portale społecznościowe oraz operatorzy kont e-mailowych mieli zamontowaną aplikację do wyszukiwania podejrzanych treści w celu zapobiegania „kryzysom, zbrodniom i terroryzmowi”. W zeszłym tygodniu wydano w Stanach precedensowy wyrok, który zmusza Twitter do przekazania zawartości konta zatrzymanego Malcolma Harrisa, działacza Occupy Wall Street. Władze firmy oświadczyły, że w ciągu kilku miesięcy 2012 r. otrzymał więcej wezwań od FBI niż w całym 2011 r.

KS

ZAKŁAD FOTO W OPUSZCZONEJ BIBLIOTECE

W zaskłotowanej Bibliotece Krasińskich w warszawskim Śródmieściu przez trzy dni można było zrobić portret rodzinny, a także przynieść stare zdjęcia i opowiedzieć ich historię. O tym z **Agnieszka Czerwińska** z fotograficznego kolektywu Gęsia Skórka rozmawia Krzysztof Pacewicz.

Na czym polega wasz pomysł?

– Zarówno ja, jak i Justyna Klein – współorganizatorka projektu – mieszkamy w Śródmieściu i chcieliśmy poznać naszych sąsiadów, z którymi mijamy się w parku czy sklepie, a o których nic nie wiemy. Ludzie przychodzą z dziadkami zrobić sobie portret, pokazać swoje albumy, opowiedzieć historię. Opowiadają o Warszawie widzianej ich oczyma, jaka była kiedyś i jaka jest teraz. Najmłodszy uczestnik miał sześć tygodni, najstarszy 96 lat. Z Tymczasowym Zakładem Fotograficznym zaczepiamy też na ulicach starszych ludzi, bo na ich historiach najbardziej nam zależy. Mają ich mnóstwo, a mogą niedługo zaniknąć. Chcemy je uwiecznić. Czasem mieszkańcy okolicznych kamienic przychodzą sami, chcą mieć portret rodzinny, z sąsiadem czy psem. Zdjęcie drukujemy i wręczamy, oczywiście za darmo, a potem namawiamy ich, żeby wrócili ze swoimi albumami, skanujemy je i nagrywamy opowieści. Jest mnóstwo wzruszeń, nieraz ktoś płacze. Efektem końcowym będzie wystawa audiowizualna zorganizowana prawdopodobnie w przestrzeni miejskiej.

Co ludzie opowiadają?

Wiele osób się otwiera. Opowiadają o uciekaniu czy zdobywaniu jedzenia podczas wojny, o rozbitych rodzinach. Ale są też historie budujące, zabawne. Dzisiaj jedna kobieta opowiadała o swojej mamie, która podczas okupacji uznała, że ma dosyć wojny, i pojechała z koleżankami do opanowanego przez Niemców Zakopanego na kilka dni wakacji w górach.

Dlaczego wybrałyście Bibliotekę Krasińskich?

Ten budynek ma niesamowitą energię – to jest jedna wielka przestrzeń, niesamowita akustyka... Zawsze był owiany tajemnicą, często spacerowałam tędy i zastanawiałam się, co jest w środku. Ostatnio aktywiścii grup lokatorskich i skłotersi otworzyli tę przestrzeń i zostawili otwarte drzwi – wtedy nad opuszczoną biblioteką kontrolę przejęli studenci pobliskiej Akademii Muzycznej i zamienili ją na salę ćwiczeń. Chętnie współpracują z artystami, poza koncertami odbywają się tutaj różne wystawy, pokazy i spektakle.

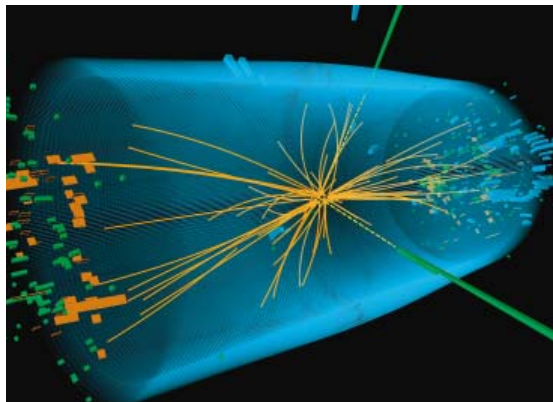

Agnieszka Czerwińska

Kolejna odsłona Tymczasowego Zakładu Fotograficznego 11, 12 i 13 lipca na osiedlu domków fińskich w Ujazdowie. Szczegóły na: www.tymczasowyzakladfotograficzny.blogspot.com.

BOSKA CZĄSTKA ODKRYTA

Naukowcy z Europejskiej Organizacji Badań Jądrowych CERN ogłosili 4 lipca, że odkryli bozon Higgsa, brakującą do układanki „boską cząstkę”, której istnienie potwierdziłoby jedną z głównych teorii fizyki, wyjaśniającą, skąd pochodzi masa. Bozon Higgsa to cząstka elementarna przewidziana teoretycznie przez naukowców. Badacze szukali potwierdzenia jej istnienia przez prawie 20 lat. Udało się to dzięki Wielkiemu Zderzaczowi Hadronów – ogromnej maszynie, przy której pracowały tysiące specjalistów z całego świata. Prawdopodobieństwo, że właśnie odkryto brakującą cząstkę elementarną, wynosi 5 sigma, czyli 99,99994 proc.

AFP

Dla fizyków to jednoznaczne z naukowym odkryciem. To najważniejsze odkrycie XXI w., które może też otworzyć drzwi do wyjaśnienia innych niezbadanych zagadnień, np. czarnej materii. Co ważne, to też jedno z największych wspólnych pokojowych przedsięwzięć ludzkości.

PD

STRAJK W CHUNG HONG TRWA

Kierownictwo chińskiej fabryki Chung Hong w Kobierzycach konsekwentnie odmawia jakichkolwiek rozmów ze strajkującymi od 28 czerwca pracownikami. Z pierwszej zmiany strajkuje ok. 30 osób, z drugiej ok. 10 (zmiana liczy 50–60 pracowników), wszyscy przebywają na dziedzińcu, ponieważ nie są wpuszczani na teren zakładu. Ochrona konsekwentnie czyści przyfabryczny teren z transparentów i plakatów informujących o strajku. **MP**

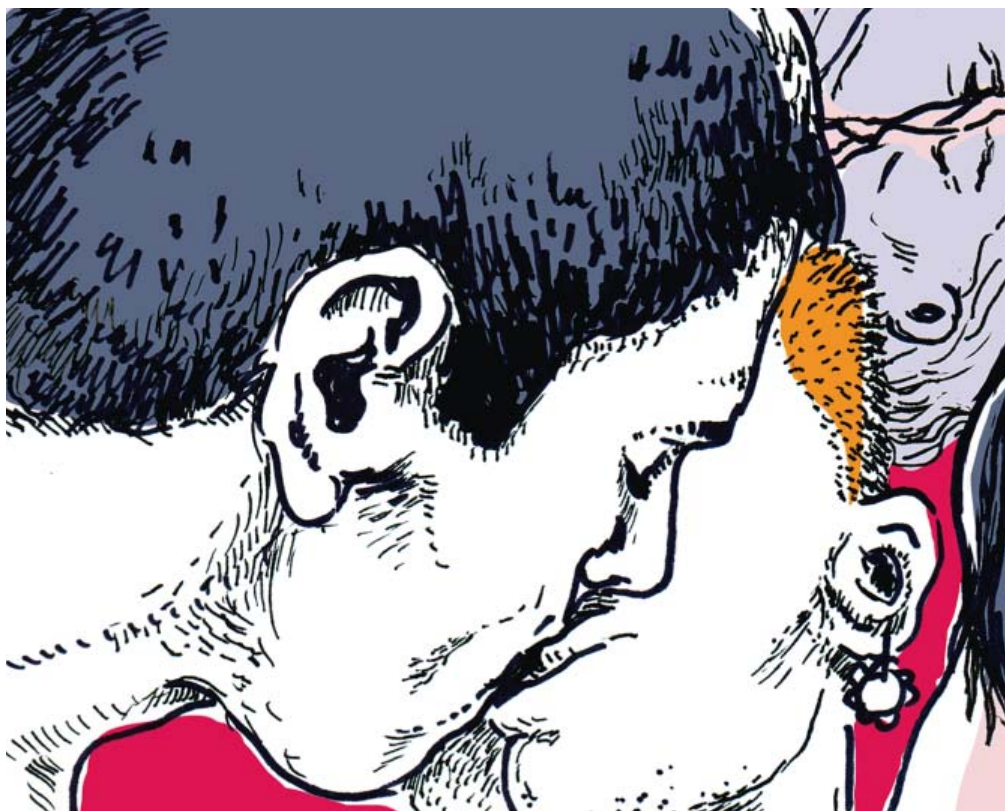
ZMARŁA EWA K. KOSSAK

3 lipca 2012 r. zmarła w Gliwicach dziennikarka i pisarka Ewa Jugendfein-Klominkowa, znana jako Ewa K. Kossak. Urodziła się w 1932 r. Przez wiele lat była dziennikarką i członkinią redakcji „Przekroju”. Była także autorką niezwykle ciekawych książek biograficznych „Dagny Przybyszewska: zbląkana gwiazda”, „W stronę Misi z Godebskich”, oraz – poświęconych Adamowi Mickiewiczowi – „Rodzina M.” i „Boskie diabły”. Pogrzeb odbędzie się w Gliwicach we wtorek 10 lipca.

Wielomiłość: energia

Czy nasze życie nie byłoby lepsze, bardziej spełnione, gdyby zamiast monogamii spróbować poliamorii, czyli związków z wieloma osobami jednocześnie? Mówi o tym niedawno wydana w Polsce książka „Puszczalscy z zasadami”

Julia Kubisa: Podobno „poliamoria” to słowo roku 2012.

Agnieszka Weseli/Furja: Poliamoria w Polsce istniała już wcześniej, ale nie była aż tak trendy. Jako koncepcja ma wiele wspólnego z nienormatywnością. Dla mnie jest jedną z prób odpowiedzi na potrzebę zupełnie nowego paradygmatu relacji międzyludzkich, opartego na otwarciu i wolności, a nie zamknięciu i ograniczeniu, oraz na potrzebę odłączenia seksualności od tzw. wartości katolickich. U podstaw poliamorii leży założenie, że seksualność nie służy czemuś, jest po prostu jedną z najważniejszych wartości w życiu. Dla mnie osobiście w poliamorii istotny jest komponent duchowości zbudowanej na przepływie wzbogacającej i rozwijającej energii seksualnej.

Agata Loewe: Poliamoria, która jest w Polsce zjawiskiem młodszym niż w USA, jako zasadę przyjmuje dzielenie się sobą nawzajem, a nie dzielenie się czymś za coś.

A.W./F.: Związki wieloosobowe to nie jest odkrycie ostatnich lat, ale za terminem „poliamoria”, który powstał w 1990 r., idą pewne zasady, takie jak konsensualność relacji, trzymanie się wspólnie ustalonych zasad, które mogą być różne, indywidualne dla każdego związku.

A.L.: W związkach poliamorycznych podlegają negocjacji sprawy nienegocjowane w związkach tradycyjnych, takie jak role kobiety i mężczyzny, priorytety danej konstelacji, często zapisywane w formie kontraktu. Poliamoria zakłada, że priorytety wciąż się renegocjuje i można je zmienić.

J.K.: Czy panujące w społeczeństwie wyobrażenia, że kobiety są bardziej monogamiczne, a mężczyźni poligamiczni oraz przypisywane im role można po prostu zostawić na boku?

Hanna Samson: Jeśli damy sobie prawo do wyjścia poza monogamię, możemy sprawdzić, na ile chcemy z tego prawa korzystać. Poliamoria w wersji przedstawionej przez Dossie Easton i Janet W. Hardy w „Puszczalskich z zasadami” wygląda jak remedium na kryzys małżeństwa. Daje jednocześnie wolność i poczucie bezpieczeństwa. Wiele z tego, co autorki doradzają

miłośnikom poliamorii, dobrze znamy z poradników dla związków monogamicznych. Generalnie warto, żeby ludzie się słuchali nawzajem, żeby zanim odpowiedzą i wdadzą się w spór, sprawdzili, czy dobrze się rozumieją, żeby traktowali się z szacunkiem, liczyli się z uczuciami partnera/partnerki – to nie jest specyficzne dla poliamorii, wszystko to służy również związkom monogamicznym.

J.K.: Miałam wrażenie, że podejście wyrażone w książce mogłoby służyć pokazaniu, że wszystko jest poliamoryczne i monogamia jest jedną z wersji tej wielkiej różnorodności związków.

A.W./F.: Autorki wyraźnie podkreślają, że poliamoria nie jest odpowiedzią na wszystkie bolączki i najlepszym rozwiązaniem dla wszystkich. To po prostu jedna z form relacji – chciałoby, żeby była równoprawna z monogamią.